

Talousarvion laadintaohje 2027

Kunnanhallitus 9.9.2026 § 257
413/02.02.00/2026

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä talousarvio ja taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että se toteuttaa kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Siinä hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarvion laadinnan aikataulu:

- Vuoden 2027 talousarvion kehys laaditaan elokuussa 2026 päivitettävän veroennusten pohjalta (kehysvaihtoehdot valmiit viikolla 34)
- Taloustyöryhmä käsittelee talouden raameja 24.8.2026
- Johtoryhmä käsittelee talousarvion laadintaohjeen ja kehysten elosyyskuun vaihteessa (vk 36)
- Kunnanhallitus antaa talousarviokehukset ja laadintaohjeen 9.9.2026
- Talousarviota valmistelevat esihenkilöt ja viranhaltijat tuottavat omat valmisteluaineistonsa palvelualuejohtajien käyttöön syyskuussa 2026
- Palvelualueiden ja konsernijohton talousarvioneuvottelut syyskuussa (mm investointilistat, vk 38-39)
- Lautakunnat käsittelevät talousarvioehdotuksensa lokakuussa (vk 40-42)
- Konsernijohton tavoiteneuvottelut yhtiöiden (toimitusjohtajat, prokura, hall pj:t) kanssa (vk 40-41)
- Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sekä talousarvion käsittely yhteistoimintaelimessä lokakuussa (vk 42)
- Kunnanvaltuustolle esitellään talousarvion valmistelutilannetta iltakoulussa lokakuussa (vk 44)
- Kunnanhallitus käsittelee kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit (vk 45).
- Valtuusto päättää vuoden 2026 kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit (vk 46).
- Talousarvioletyys valmistuu marraskuun lopussa (vk 48)
- Kunnanhallitus tekee talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen (2027–2028) valtuustolle (vk 49).
- Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2027 talousarviosta (vk 50).
- Lautakunnat vahvistavat oman tehtäväalueensa käyttösuunnitelmat talousarvion hyväksymisen jälkeen viimeistään helmikuussa 2027

Talousarvion ohjeet ja kehys vuodelle 2027

Taloustyöryhmä käsitteli kokouksessaan 24.8.2026 ohjeen sisältöä sekä talouden kehystä.

Verotulot

Vuoden 2027 talousarvion kehys laaditaan 28.8.2026 päivitetyn veroennustusten pohjalta. Veroennustekehikon päivityksen arviot perustuvat osin valtiovarainministeriön kesän 2026 Taloudelliseen katsaukseen. Veroennustekehikossa on huomioitu verontilitykset elokuuhun asti sekä Verohallinnon 17.8. julkaisemat kuntakohtaiset ennakkotiedot valmistuvista kunnallis- ja yhteisöverotuksista verovuonna 2025. Ennusteen mukaan vuosille 2027–2030 kunnallisverotuotto paranee hieman. Suomen talouden elpymisen arvioidaan näkyvän kohentuneessa työllisyysasteessa vuodesta 2027 alkaen.

Palkkatulojen odotetaan ennustevuosina kasvavan keskimäärin lähes neljä prosenttia vuodessa. Yhteisöjen maksamien ennakkoerojen arvioidaan niin ikään kertyvän positiivisesti tulevana vuosina. Veroennusteiden myönteisistä näkymistä huolimatta kuluva ja ensi vuosi ovat kuntataloudessa haastavia. Heikkojen näkymien taustalla vaikuttavat muun muassa hidas talouskasvu, valtionosuuksien leikkaukset ja laajentuneet tehtävät. Valtiovarainministeriö arvioi, että kuntatalouden näkymät vahvistuvat vuodesta 2028 lähtien.

Keskeiset muutokset vuodelle 2027

Valtiovarainministeriö arvioi kuluttajahintojen nousevan keskimäärin 2,0 prosenttia vuonna 2026 ja 1,9 prosenttiin vuosina 2027. Vuonna 2028 kuluttajahintojen odotetaan kohoavan 2,0 %. Korkojen odotetaan nousevan hieman vuonna 2027. Kuntien peruspalveluiden hintaindeksin arvioidaan olevan 3,8 prosenttia vuodelle 2026 ja 3,5 % vuodelle 2027, mikä lisää valtionosuutta. Kunnan kiinteistökannan hoitokulujen ennakoitua nousevan vuonna 2027.

Ennakollisen valtionosuuslaskelman mukaan Siikalatvan kunnan valtionosuudeksi (VM+OKM) vuonna 2026 arvioidaan muodostuvan 7 718 849 € ja ennakollisessa valtionosuuslaskelmassa vuodelle 2027 arvioidaan Siikalatvan kunnan valtionosuuden ja veromenetysten korvausten olevan 7 857 874 €. Kunta- ja hyvinvointialan uudet työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Perusratkaisun palkankorotukset ovat sopimuskauden aikana yhteensä 7,37 prosenttia.

Sosiaali- ja terveystalouden kokonaisulkoistuksen päättymisen luo olennaisen epävarmuustekijän talousarvioon ja suunnitelmakaudelle. Vuokrasopimusten mahdollinen päättymisen osassa sotekiinteistöjä heikentävät kunnan vuokratuottoa. Poistojen arvioidaan kasvavan vuoden 2026 tasosta mm. Jedun kiinteistön hankinnan takia.

Yhteistoimintaneuvottelujen tuloksena on talousarvioraamissa vuodelle 2027 varauduttu 0,9 %:n supistumiseen henkilöstökuluissa. Palveluiden ostossa varaudutaan 5,1 % kasvuun. Toimintatuottojen odotetaan laskevan vuoden 2027 tasosta lähinnä hanketuottojen supistumisen seurauksena.

Toimintakulujen kasvuksi ennakoidaan 0,9 %. Verotulojen ja valtionosuuksien lisäykset sekä rahoituskulujen nousu huomioiden muodostuu kehyksestä 874 389 euroa alijäämäinen vuodelle 2027. Kuntalain 110 §:n mukaisesti talousarvion sitovia eräiä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Käyttötalouden toimintatulot ja -kulut käsittävät sisäiset ja ulkoiset erät. Talousarvio sitoo palvelualueita valtuustoon nähden lautakuntatasolla toimintatulojen ja menojen erotuksena. Investointien nettomenot erikseen sitovia seuraavasti: maa-alueiden osto ja myynti, kaavoitus, liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet, liikunta-alueet, tilapalvelut, asuinrakennukset, opetuspalvelut, varhaiskasvatus ja muut kohteet. Hallintokunnilta edellytetään tiukkaa ja huolellista talousarvion laadintaa.

Palvelualueiden tulee pysyä heille annetussa raamissa. Ohjeen liitteenä on talousarvioraami koko kunnan ja palvelualueiden osalta.

Suunnitelmavuodet 2027–2029

Suunnitelmavuosien 2027–2029 toimintakatteen kehitys menee vuoden 2027 talousarvioraamien indeksikorotusten sekä talouden sopeuttamispäätösten mukaisesti ja tarkentuu syksyllä uusien kuntatalouden kustannus- ja ansiotasoindeksien ennusteiden päivittyessä. Suunnitelmajakson aikana talous tulee saattaa tasapainoon siten, että talousarvioiden alijäämä korjaantuu ylijäämäksi suunnitelmavuodelle 2029. Mikäli suunnitelmavuosien toimintoihin on tulossa tiedossa olevia muutoksia, niiden vaikutus ko. vuoden toimintamenoihin tulee arvioida palvelualueilla. Ellei muutoksia ole tiedossa, suunnitelmavuosien eurot voidaan tallentaa keskitetysti. Jos näin halutaan meneteltävän, siitä tulee ilmoittaa konsernipalveluihin.

Investointien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan Siikalatvan kunnan yleinen hankintaohje sekä pienhankintaohje ja teknisten palveluiden pienhankintaohje. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa. Investoinnit käsitellään lautakunnissa syys-lokakuussa ja kunnanhallituksessa, jossa on myös kunnallisveroprosentin ja kiinteistöveroprosentin 2027 käsittely.

Rahoitus

Kunnanhallitus tekee esityksen veroprosenteiksi 13.10.2026 ja valtuusto vahvistaa ne 26.10.2026. Valtionosuustiedot ja verotustiedot vuodelle 2027 tarkentuvat syksyn kuluessa. Kunnanhallituksen vahvistamat laadintaohjeet ja lomakepohja ovat yhteisessä kansiossa. Talousarvion tekstiosassa lausutaan tavoitteet, niiden toimintasuunnitelma ja mittarit.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Pekka Iivari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1. hyväksyä talousarvion laadintaohjeen, aikataulun sekä kehyksen palvelualueiden talousarviovalmistelua ohjaavana,
2. tarkentaa laadintaohjetta, aikataulua ja kehystä tarpeen mukaan talousarviovalmistelun edetessä ja
3. että se ei hyväksy uusia menokohtia ilman, että niihin on osoitettavissa tosiasiallinen kattamismahdollisuus.

Lisäksi kunnanhallitus edellyttää palvelualueiden jatkavan talouden tasapainottamista suunnitelmakauden aikana.

Käsittely

Talousarvion laadintaohje käsiteltiin klo 18.08 alkaen. Kunnanjohtaja selosti asiaa.

Päätös

1. Päätösehdotuksen mukaisesti.
2. Päätösehdotuksen mukaisesti.
3. Päätösehdotuksen mukaisesti.

Lisäksi kunnanhallitus päätti, että se edellyttää palvelualueiden jatkavan talouden tasapainottamista suunnitelmakauden aikana.

Sivistysjohtaja poistui kokouksesta päätöksenteon jälkeen klo 18.34.